

LECZENIE FARMAKOLOGICZNE PADACZKI W POLSCE W LATACH 2000-2001. ANALIZA WIELOŚRODKOWYCH PROSPEKTYWNYCH BADAŃ 6195 CHORYCH

PHARMACOTHERAPY OF EPILEPSY IN POLAND, 2000-2001.
AN ANALYSIS OF A MULTI-CENTRE, PROSPECTIVE STUDY OF 6195 PATIENTS

Jerzy Majkowski¹, Marek Kaciński², Joanna Jędrzejczak³, Ewa Motta⁴,
Beata Majkowska-Zwolińska⁵, Marta Kaczyńska-Haładyj⁶

¹Centrum Diagnostyki i Leczenia Padaczki, Fundacja Epileptologii, Warszawa; ²Klinika Neurologii Dziecięcej, Uniwersytet Jagielloński, Collegium Medicum, Kraków; ³Klinika Neurologii i Epileptologii CMKP, Warszawa; ⁴Klinika Neurologii Śląskiej Akademii Medycznej, Katowice; ⁵Klinika Neurochirurgii, Akademia Medyczna, Warszawa; ⁶Szpital Neuropsychiatrii, Oddział Neuropsychiatrii Dziecięcej, Lublin

STRESZCZENIE

Wprowadzenie. Jest mało badań epidemiologicznych przeprowadzonych w dużej grupie chorych, przedstawiających obecną praktykę leczenia lekami przeciwpadaczkowymi (LPP).

Cel. Przedstawienie stanu leczenia padaczki, z uwzględnieniem liczby i rodzaju LPP stosowanych w Polsce na przełomie lat 2000/2001, w odniesieniu do rodzaju napadów, wieku, płci chorych i czasu trwania padaczki.

Materiał i metoda. Prospektywnym badaniem objęto 6195 pacjentów z padaczką leczonych LPP w 13 ośrodkach. Średni czas trwania padaczki wynosił 9,8 roku. U (83%) pacjentów występowały napady pierwotnie lub wtórnie uogólnione i częściowe złożone, a u 46,5% napady były częstsze niż 1 na 2 miesiące. Do badań statystycznych zastosowano testy dla tablic wielopolowych: Pearsona, Pchi i MLch.

Wyniki. Monoterapię stosowano u 57% chorych, a politerapię u 43%, w tym 10,4% chorych otrzymywało 3 i więcej LPP. Połowa pacjentów leczonych monoterapią otrzymywała karbamazepinę i ponad 1/3 walproiniany. Leki starszej generacji stosowano u 4,1% chorych, a nowe LPP u 10,4% pacjentów. U pacjentów z jednym rodzajem napadów najczęściej stosowano monoterapię i odsetek ten był porównywalny we wszystkich rodzajach napadów. Odwrotnie, u pacjentów z mieszanymi rodzajami napadów najczęściej stosowano politerapię. U pacjentów z napadami mioklonicznymi współlistniejącymi z innymi rodzajami napa-

SUMMARY

Introduction. Little epidemiological research has been done on large numbers of patients, portraying current treatment practice with antiepileptic drugs (AEDs).

Objective. To present the state of treatment of epilepsy with respect to the number and types of AEDs used in Poland at the turn of 2000/2001 with specific focus on type of seizures, patients' age and sex and the duration of epilepsy.

Material and method. A prospective study of 6195 patients with epilepsy treated with AEDs in 13 centres. The mean duration of epilepsy was 9.8 years. Most patients (83%) had primary or secondary generalised and partial complex seizures. In 46.5% of patients, seizures occurred more frequently than one in 2 months. Statistical analysis was conducted using Pearson's, Pchi and MLch tests for grid tables.

Results. Fifty-seven percent of patients were in monotherapy and 43% were in polytherapy, 10.4% of whom were taking 3 or more AEDs. Half of the patients in monotherapy were taking carbamazepine and more than one-third were taking valproic acid. 4.1% of patients were being treated with older generation AEDs and 10.4% were being treated with new AEDs. Patients with one kind of seizure were usually in monotherapy and the proportions were similar for all kinds of seizures. Patients with mixed seizures were usually in polytherapy. The proportion of patients taking 3 or more drugs was highest (24.1%) in the group with

dów odsetek stosowania 3 i więcej leków był najwyższy (24,1%). Jednym lekiem leczono najczęściej osoby po 60. rż. i do 20. rż. Monoterapię stosowano najczęściej, gdy padaczka trwała krócej niż 5 lat (u 75%) oraz dłużej niż 50 lat (u 52,2%), i najrzadziej (u 27%), jeśli padaczka trwała ponad 10 do 25 lat.

Wnioski. U większości pacjentów stosowano monoterapię lekami konwencjonalnymi. Częstsze stosowanie monoterapii u osób po 60. rż. i (lub) czasie trwania padaczki dłuższym niż 25 lat wskazuje na to, że padaczka jest procesem dynamicznym i w miarę upływu czasu przebieg jej jest łagodniejszy.

Słowa kluczowe: Leczenie padaczki – Leki przeciwpadaczkowe w Polsce – Mono- i politerapia – Wieloośrodkowe badania

myoclonic seizures accompanied by other kinds of seizures. Patients over 60 years of age and under 20 years of age were usually treated with one drug. Monotherapy was applied most frequently when the epilepsy had lasted less than 5 years (75%) and more than 50 years (52.2%); monotherapy was less frequent in patients with duration of epilepsy for 10-25 years (27%).

Conclusions. Most patients were in monotherapy with conventional drugs. The fact that monotherapy was more frequent in patients over 60 and/or who's epilepsy duration was of more than 25 years suggests that epilepsy is a dynamic process and its course becomes milder with time.

Key words: Epilepsy treatment – Antiepileptic drugs in Poland – Mono- and polytherapy – Type of seizures – Multicenter studies

WPROWADZENIE

W bogatym piśmiennictwie leczenia padaczki jest zaskakująco mało (autorzy dużych prac) badań o charakterze epidemiologicznym, dotyczących liczby i rodzaju stosowanych leków przeciwpadaczkowych (LPP), zależnie od rodzaju napadów, ogólnej charakterystyki chorych i ich padaczki.

Jedną z głównych trudności tego rodzaju badań jest konieczność zebrania dużej liczby chorych – co nie jest łatwe, ale konieczne z uwagi na heterogenność padaczki. Wyniki badań w różnych krajach wykazują duże zróżnicowanie dotyczące rodzaju i liczby stosowanych LPP. Jest to zrozumiałe, gdyż różnice wynikają z różnorodności chorych, z różnego okresu badań dostępności do LPP i prawdopodobnie z systemu organizacji opieki – m.in. dostępności do specjalistów czy sprawnego systemu ustawicznego kształcenia podyplomowego. Stąd też wartość porównawcza badań, bez uwzględnienia ww. czynników, jest ograniczona (Peicher i Marazova, 1992; Peicher i wsp., 1996; Lhatoo i wsp., 2001). Zagad-

nienie to było dyskutowane w innej pracy (Majkowski, 2003). Jeżeli jednak uwzględnimy te czynniki, to wyniki powinny być porównywalne. Należy jednak zauważyć, że nawet w Europie tylko niektóre kraje spełniają wszystkie elementy (ILAE Commission, 2003; Doughty i wsp., 2003). Stąd trudności porównawcze wyników.

Jest oczywiste, że w ostatnich kilkunastu latach leczenie padaczki zmieniało się bardzo szybko w stosunku do wcześniejszego stabilnego okresu stosowania kilku LPP. Obecnie co 2-3 lata pojawia się nowy LPP. Stąd też wartość oceny stanu leczenia – liczby i rodzaju leków oraz ich łączenie ma znaczenie poznawcze dla okresu, w którym badanie było przeprowadzone. Zebrany przez nas materiał umożliwił ocenę aktualnego stanu leczenia w zależności od wielu zmiennych wpływających na wyniki stosowania LPP.

CEL BADAŃ

Celem badań było poznanie aktualnego stanu leczenia farmakologicznego chorych z przewlekłą padaczką. Braliśmy